

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

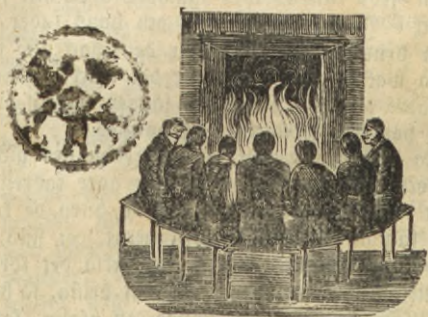
This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Folk-Sagor

29.

Reskamraten.

Är huru roligt,
Bid brasan förtroligt
Att höra talas om jettar och troll
Om vinterqwallen,
På trollen på hällen dansa sin ringdans
I stjerneklar natt.

Calmar.

Tryckt hos Otto Westin. 1856.

Pris: 3 felling.

Den stackars Johannes war så bedröfwad, emedan hans fader war mycket sjuk och icke kunde lefwa länge. Det fanns ingen inne i det lilla rummet mer än de begge; lampan på bordet höll på att slockna och det war långt lidet på qwällen.

"Du har alltid varit en god son, Johannes!" sade den sjuke fadren, "Gud skall nog hjelpa dig fram i werlden!" Derpå såg han på sonen med allwarligt milda ögon, drog en djup suck och dog; det såg ut alldeles som om han sofwit. Men Johannes gret, ty nu hade han ingen i hela werlden, hwarken far eller mor, syster eller bror. Den stackars Johannes! han låg på knå tramför fången och kyssde den döde fadrens hand och fällde så många bittra tårar, men slutligen tillstöros hans ögon och han inslumrade med hufwudet mot den hårda fångkanten.

Då drömde han en underlig dröm; han såg huru sol och måne bugade sig för honom, och han såg sin fader frisk och sund igen, såg honom le, såsom han alltid log då han war riktigt nöjd. En skön flicka, med guldkrona på sitt långa wackra hår, räcke Johannes handen, och hans fader sade: "ser du hwilken brud du fått? hon är den wackraste i hela werlden!" Derpå waknade han och allt det wackra war förswunnet, hans fader låg död och kall i fången, och ingen mer fanns i rummet hos dem; stackars Johannes!

Följande wecka begrafdes den döde; Johannes gick tätt bakefter kistan, och kunde ej mer få se den gode fadren, som hållit så mycket utaf honom; han hörde huru de kastade mull på kistan, såg ännu ett litet hörn derof, det sista, mer med nästa stofwel mull som kastades, war också det förswunnet. Det war lifsom om hans hjerta welat brista, så bedröfwad war han. De kringstående sjöngo en psalm, som låd så wackert, att tårarne kommo Johannes i ögonen, och gråten låstade hans hjerta. Solen stån så wackert på de gröna träden, alldeles som om hon welat säga: "du skall icke wara så ledsen, Johannes, ser du icke huru skön den blå himmelen är; deruppe är din fader och beder den gode Gud, att det alltid må gå dig wäl!"

"Jag will alltid wara god", sade Johannes, "så kommer jag också upp i himmelen till min fader; hwilken glädje skall det icke bli, då wi få återse hwarandra! huru mycket skall jag icke hafwa att berättat för honom, och han skall wisa mig allt det herrliga och sköna, som finnes i himmelen, alldeles

som han gjorde då han war här nere på jorden! O, hwilken glädje det då skall bli!"

Johannes såg allt detta så klart för sig, att han ljust små: og medan tårarne ännu perlade ner utför kinderna. De små logarne suto i kastanjerna och qwittrade: qwitwit, qwitwit! de woro så glada fast de woro med wid begrafningen, ty de wiste nog, att den döde nu war uppe i himmelen och hade wingar, långt wackrare och större än deras, och war lycklig, emedan han warit god här på jorden, och det gjorde dem så glada. Johannes såg, huru de slögo från de gröna träden, långt ut i werlden, och han fick en södan lust att också flyga långt bort. Men först skar han ett stort träfors att sätta på fadrens graf, och då han om astoneu bar det till grafwen, war den prydd med sand och blommor; det hade främmande folk gjort, dertfore att de allesammans höllo så mycket af den älskade döde fadren.

Lidigt andra morgonen packade Johannes in alla sina saker, gömde i sitt bälte hela sitt arf, som bestod i 50 riksdaler och några silfwerpenningar, och dermed wille han wandra ut i werlden. Men först gick han in på kyrkogården till sin faders graf, läste sitt "Fader wår", och sade: "farwål, älskade fader! Jag will alleid wara en god människa, och då beder du nog den gode Gud, att allting går mig wål."

Ute på marken, der Johannes gick, stodo alla blommorna så friska och wackra i det warma solskenet och nickade i vinden, alldeles som om de welat säga: "wälskommen i det gröna! är det icke skönt och ljustigt här?" Men Johannes wände sig ännu en gång om för att se den gamla kyrkan, i hwilken han såsom litet barn blifwit döpt, och till hwilken han hwarje söndag gått med sin gamle fader och sjungit sina psalmer; då fick han se kyrkromten med sin lilla spetsiga röda mössa högt uppe i en af torngluggarne, han skuggade sitt ansigte med den höida armen, eljest hade solen stuckit honom i ögonen. Johannes nickade farwål åt honom, och den lille romten swängde, sin röda mössa, lade handen på hjertat och kyfste flera gånger på fingret för att wisa huru wål han wille Johannes och att han önskade honom en lycklig resa.

Johannes gick och tänkte på, huru många wackra saker han nu skulle få se i den stora präkriga werlden, och gick allt längre och längre bort, så långt som han aldrig warit förr. Han kände nu icke mer de byar och städer, han passerade, eller de menniskor, som han mötte, han war nu långt ute i främmande land.

Första natten måste han lägga sig att sofwä i en höstack ute på marken, ty någon säng hade han icke; men han tyckte att han låg så skönt och präktigt, att sjelfwa kungen icke kunde må bättre. Ången med ån och höstacken och den blå himmelen öfwer dem, war just en herrlig sängkammare. Det gröna gräset med de små röda och hwita blommorna war hans golfmatta, släderträden och nyponbustarne woro blomsterbuketter, och till tvättfat hade han hela ån med dess klara friska watten, i hwilket wassen stod och bugade sig och sade både god afton och god morgon. Månen war en stor nattlampan högt uppe i det blå taket och tände ej eld i gardinerna. Johannes kunde sofwä ganska lugnt, och det gjorde han också, och wakenade ej förr ån alla foglarna rundt omkring sjöng: "god morgon, god morgon! är du icke uppe ännu?"

Klockorna ringde samman, ty det war söndag, och en stor mängd folk gick för att höra predikan. Johannes följde med, sjöng en psalm och hörde Guds ord, och det förefom honom alldeles som om han hade varit i sin egen kyrka, i hwilken han war döpt och hade sjungit psalmer så många gånger med sin fader.

Ute på kyrkogården woro så många grafwar och på somliga wexte högt gräs. Då tänkte Johannes på sin faders graf, som också skulle komma att se ut som dessa, då han numera icke kunde pryda och sköta om den. Han satte sig derföre ner och ryckte upp ogräset, reste upp de fullfallna träforsen och lade kransarne, som blåsten bortfört, tillbaka på sina ställen, i det han tänkte: kanske någon annan gör det samma med min faders graf, då jag sjelf är hindrad från att wårda den.

Utanför kyrkoporten stod en gammal tiggare och stödde sig på sin krycka; honom gaf Johannes sina silfwerpenningar och gick derpå lycklig och förnöjd längre ut i den wida werlden.

Nat aftonen blef det ett förskräckligt fullt wäder; Johannes flyndade sig för att komma under tak, men det blef snart mörka natten. Då hann han ändeligen fram till en liten kyrka, som låg alldeles ensam uppe på en kulle, och werten stod lyckligtwis på glänt, så att Johannes kunde komma in; der wille han blifwa tills owädreret lagt sig.

"Här will jag sätta mig i ett hörn", sade han, "jag är så trött och kan nog behöfwa hwila mig luter." Derpå satte han sig ner, knäppte ihop sina händer, läste sin aftonbön och, innan han wiste ordet af, sof han och drömde, under det att det bligrade och åskade utanför.

Då han vaknade, var det midt i natten, men övadret var redan öfver och månen sken in genom fönstren. Midt på golfwet stod en öppen likkista med en död man uti; ty han var ännu icke begrafwen. Johannes war icke alls rädd, ty han hade ett godt samwete, och han wiste nog, att de döda ej göra någon ondt, det är endast de lefwande elaka menniskorna som göra förargelse. Två sådana lefwande elaka menniskor stodo bredwid den döde mannen, som war bisatt i kyrkan, innan han blef lagd i grafwen; de wille göra honom förargelse, icke låta honom ligga i frid i kistan, utan kasta honom utanför kyrkdörren, den stackars döde mannen.

“Hwarför wiljen i göra honom så illa?” frågade Johannes, “det är obarmhertigt och gudlösst, låt honom sofwa i Jesu namn!”

“Vrat!” sade de två elaka menniskorna. “Han har be dragit oss, han war skyldig oss penningar och dem kunde han icke betala; nu har han dödt till på köpet, så att wi icke få en enda skilling, därför wilja wi hämnas på honom, han skall ligga som en hund utanför dörren.”

“Jag har icke mer än 50 riksdaler,” sade Johannes, “de utgåra hela mitt arf, men dem will jag gerna gifwa er, om i bara wiljen lofwa mig att låta den stackars döde mannen ligga i ro. Jag skall nog taga mig fram utan penningar; jag har friska starka lemmar, och Gud hjälper mig nog!”

“Ja,” sade de elaka menniskorna, “efter som du betalar hans skuld, wilja wi wist icke göra honom något ondt, det kan du vara säker på!” och så togo de penningarne, skrat tade helt högt åt Johannes bestädighet och gingo sina färde. Men Johannes lade liket ordentligt i kistan, knäppte ihop des händer, sade farwål och gick derpå nöjd igenom den stora skogen.

Rundt omkring såg han, der månen kunde skena in genom träden, små wackra elfwor hoppa och leka i gråset; de låto ej sörja sig, de wiste nog att han war en bestädlig gosse, och det är blott elaka menniskor, som ej få se elsworna. Några af dem woro icke sörre än ett finger och hade sitt långa gula hår uppfästadt med guldkammar; två och två gungade de på de stora dagdropparne, som lågo på bladen och det höga gråset. Ibland rullade droppen, så att de föllo ner mellan de höga grässtråna, och då blef ett skratt och stoj af de öfrige småpysslingarne. Det war så

utomordentligt roligt, de sjöngo wisor och Johannes kände igen alla de wackra wisor han lårt sig som liten gosse. Stora brofiga spindlar med silfwerkronor på hufwudet måste från det ena trådet till det andra spinna långa hångbroar och palatser, som i det klara månskener, då dagdropparne föllo på dem, sågo ut alldeles som om de varit af glas. På det sättet höllo de i ända tills solen gick upp. Då frågo de små elfworna in i blomsterknopparne, och blåsten fatade uti deras broar och flott, som då stögo högt upp i luften som stora spindelwästar.

Johannes hade nu kommit ut ur skogen, då han straxt bakom sig fick höra en stark karlröst ropa: "halloh, kamrat! hwart galler resan?"

"Ut i wida werlden! sade Johannes. "Jag har hwarken fader eller moder och är en fattig gosse, men wår herre hjälper mig nog!"

"Jag ärnar mig också ut i wida werlden," sade den ofände mannen. "Will du, så skola wi följas åt!"

"Ja, må göra!" sade Johannes, och så följdes de åt. De blefwo snart goda wänner, ty de woro fromma och goda menniskor begge två. Men Johannes märkte nog, att den ofände mannen war mycket klokare än han sjelf; han hade nemligen varit i nästan alla länder i werlden och wiste att berätta om allt möjligt, som der fanns till.

Solen war redan högt uppe på himmelen då de satte sig under ett stort träd för att äta frukost; i detsamma kom der en gammal qwinna. Hu! hwad hon war gammal och gick krokryggig och stödde sig på en krok och hade på sin rygg en knippa brånse, som hon hopsamlat i skogen. Hennes förkläde war uppfästadt, och Johannes såg att tre stora ris af ormbunkar och pilqwistar stucko fram derur. Då hon kommit mycket nära, slant hennes ena fot, så att hon föll omkull och uppgaf ett högt rop, ty hon hade brutit af det ena benet, den stäckars gumman.

Johannes wille straxt att de skulle bära hem henne till hennes stuga, men den ofände reskamraten öppnade sin rensel, tog fram en burk och sade att han i den hade en salwa, som på ögonblicket skulle göra hennes ben helt och raktt, så att hon sjelf skulle kunna gå hem, lika bra som om hon aldrig brutit af benet. Men i låkarelön begärde han också att få de tre risen, som hon hade i sitt förkläde.

"Då har du fått hederligt betalt!" sade gumman och nickade så underligt med hufwudet; hon wille icke gerna ni-

sta sina ris, men det war ej heller så godt att ligga med brutet ben. Hon gaf honom derföre risen, och straxt efter sedan han ingnidit salfwan på benet, steg den gamla gumman upp och gick mycket bättre än förut; så förunderlig war salfwan, men den kunde också ej få köpas på apotheket.

"Hwad vill du göra med risen?" frågade Johannes reskamraten.

"De äro tre wackra blomsterqwastar", swarade denne, "sådana tycker jag just om, ty jag är en lustig ture!"

Så gingo de ännu ett godt stycke.

"Det drar ihop till owäder!" sade Johannes och pekade framför sig, "se hwilka tjocka skyar, som siga upp der borta!"

"Nej," sade reskamraten, "det är inga skyar, det är berg. De höga och sköna bergen, på hwilka man kommer högt upp öfwer skyarna i den friska lusten! Det är herrligt, må du tro! i morgon hinna wi säkert fram till dem!"

Bergen lågo ej så nära, som de tycktes wara; de fingo gå en hel dag, innan de hunno fram till dem. Stora mörka skogar sträcke sig ända upp mot himmelen, och klipporna, som lågo på bergen, woro så stora som en hel stad. Det war ingen lätt wandring att komma öfwer dem; men derföre gingo också Johannes och reskamraten in på wårds huset, för att hwila sig och samla krafter till följande dagens beswärliga resa.

Nere i stora källarsalen war så mycket folk samladt, ty der war en man som wisade docktheater; han hade just nyss ställt upp sin lilla theater, och en mängd menniskor hade satt sig rundt omkring för att se på komedien, men allra öfwerst och på bästa platsen satt en stor och tjock slagtare; hans stora hund — hu, hwad han såg glupsk ut! — satt bredwid honom och spände upp sina stora ögon alldeles som de andra.

Nu började komedien, och det war en ståtlig komedi, med en kung och en drottning, de suto på en den grannaste thron, hade guldkronor på sina hufwuden och långa slåp på tjortlarne, för det hade de råd till. Wäl gjorda dockor af trä, med ögon af glas och stora mustascher, stodo wid alla dörrarne och låste upp och igen, så att det skulle komma frisk luft in i rummet. Det war ett lustigt och wackert spektakel, och alldeles icke sorgligt, men just som drottningen reste sig upp för att göra några swängar på golfivet, så — ja, må Gud weta, hwad slagtarens stora hund fick för infall! men då husbonden icke höll honom qwar, så gjorde han ett hopp

in på theatern, bet drottningen om lifwet, så att det sade knick, knack! Det war ju förskräckligt!

Den stackars mannen, som räddde om dockorna, blef så förskräckt och ledsen för sin drottning, ty det war den wackrare dockan, som han hade, och nu hade den fula doggen bitit hufwudet af henne. Men då folket gått bort, sade reskamraten, att han nog skulle göra dockan bra igen; och så tog han fram sin burk och smorde henne med den undergårande salswan, med hwilken han botar benet på den gamla gumman. Då blef dockan straxt hel igen; ja, hon kunde nu sjelt röra på sina lemmar, utan att man behöfde draga på snöret. Dockan war alldeles som en lefwande menniska, utom att hon ick kunde tala. Mannen, som räddde om docktheatern, blef så glad, ty nu kunde drottningen dansa af sig sjelf. Det kunde ingen af de andra.

Då det blifwit natt och alla på wårds huset hade gått till sängs, war det någon som suckade så djupt och fortfor dermed så länge, att de allesammans fingo lof att säga upp, för att se efter, hwad det kunde vara. Mannen, som räddade om dockorna, gick bort till sin lilla theater, ty det war i den det suckade. Alla trädockorna lägo om hwarandra, kungen och alla drabanterna, och det war de, som suckade så ynligt, ty de wille så gerna bli liter smorda, på samma sätt som drottningen, så att de också kunde röra sig af sig sjelfwa. Drottningen föll på knä och räckte upp sin guldfröna och bad så rörande: "tag gerna min fröna, men smörj min gemål och mitt hoffolk!" Då kunde konstmakaren ick låta bli att gråta, för det gjorde honom så ondt om dockorna; han lofwade reskamraten, att han skulle få alla pengar, som han kunde få in för sin komedi nästa afton, om han wille smörja bara fem af hans bästa doctor. Men reskamraten sade, att han ej wille hafwa något annat än den stora sabeln, som konstmakaren hade wid sidan, och då han fått den, smorde han sex doctor, och dessa började genast att dansa och det så wackert, att alla de lefwande flickorna, som woro inne i rummet, började att dansa med. Ruffen och fokerskan dansade med hwarandra, drängen och huspiggan, alla de främmande, och eldgaffeln och eldrängen; men de två föllo omkull, då de skulle göra första hoppet — det war ju en lustig natt!

Följande morgonen gick Johannes med sin reskamrat vidare, uppför de höga bergen och igenom de stora granfogarne. De kommo så högt upp, att fyrkornen inunder dem

slutligen sågo ut som små röda bår i det gröna, och de kunde nu se så långt bort, många, många mil, der de aldrig varit förut. Så stor del af jorden hade Johannes aldrig sett förut på en gång, och solen sken så varmt genom den blåa, klara luften; han hörde, huru jägarne blåste på sina waldthorn mellan bergen och det lät så wacker i skogen, att Johannes icke kunde afhålla sig från tårar af rörelse, och utropade: "O Gud, hwad du är god! Det är du, som ger oss allt godt och som skapat allt det sköna och wackra i werlden!"

Reskamraten stod också med hopknäppta händer och bliskade ut öfwer skogen och byarna i det warma solskenet. I detsamma klang det så förunderligt skönt öfwer deras hufwuden, och uppe i luften öfwer dem swäfwade en stor hwit swan; den war så wacker, och en sådan sång hade de aldrig förut hört någon fogel sjunga. Men sången blef allt swagare och swagare, och slutligen böjde swanen ned hufwudet och sjönk sakta, tills den slutligen föll ödd framför deras fötter.

"Två så wackra wingar", sade reskamraten, "så stora och wackra, äro wårda penningar, dem will jag taga med mig! Kan du nu se, att det war bra att jag fick mig en sabel!" Och dermed högg han begge wingarne i ett hugg af den döda swanen och gömde dem.

De gingo nu många, många mil öfwer bergen, tills de slutligen fingo se en stor stad framför sig, med öfwer hundrade torn, som glänste som silfwer i solskenet; midt i staden låg ett stort, präktigt marmorflott, med tak af det röda, röste guld, och der bodde kungen.

Johannes och reskamraten wille icke genast gå in i staden, utan stannade qwar i wårds huset utanför, ty de wille göra sig sina tills de kommo på gatorna. Wården berättade dem, att kungen war en så god man och gjorde aldrig någon meniska något för när, men att hans dotter, "ja, Gud beware oss för henne, hon är en så elak prinsessa." Wacker war hon nog, ty det fanns ej någon wackrare i hela werlden, men hwad hjälpte det, då hon war en så stygg och elak hexa, och war skuld till att så många skåliga prinsar fått sätta lifwet till. — Hon hade gifwit alla menniskor lof att fria till sig; hwem som helst kunde komma, om det war en kung eller en tiggare, det gjorde henne alldeles detsamma. Han skulle gifsa tre gåtor, som hon satte på honom, och kunde han det, så skulle han så gifsa sig med henne och blif-

wa kung öfwer hela landet, när hennes fader dog; men kunde han icke gisla de tre gätorna, så lät hon genast hänga eller halsbugga honom, så elak war den sköna prinsessan. Hennes fader, den gamle kungen, war så ledsen deröfwer, men han kunde icke hindra henne, ty han hade en gång sagt, att hon fick göra med sina friare hwad hon wille. Hwar gång en prins kom att gisla, för att få prinsessan, så kunde han icke bitta på, och så blef hon hängd eller halsbuggen; det war ju hans eget fel, han kunde ju lätt bli att fria. Den gamle kungen war så bedröfwad öfwer all denna sorg och allt detta elände, att han en hel dag om året låg på knä med alla sina soldater, och bad att prinsessan måtte blifwa god, men det hjälpte alls icke. Gamla färingar, som söpo bränwin, färgade det swart innan de söpo det, så förjde de, och mer kunde de icke göra.

"Den otåka prinsessan," sade Johannes, "hon borde ha risbasta, det kunde hon behöfwa. Wore jag bara i den gamle kungens ställe, skulle hon få fönn på annat!"

I det samma hörde de folket utanför rova: hurrah! Prinsessan passerade der förbi, och hon war verkligen så wacker, att folket glömde huru elak hon war, och derföre hurrade de. Dofs de skönaste fröknar, allesammans i hwita sidenklädningar och med hwar sin guldtulpan i händerna, redo wid hennes sida på kolswarta hästar. Prinsessan sjelf hade en krichwit häst, prydd med diamanter och rubiner, hennes ridbrägt war af det renaste guld, och piskan, som hon hade i handen, såg ut lifsom om den wart af små stjernor; manteln war sydd af öfwer tillende wackra fjärilswingar; sjelf war hon dock mycket skönare, än alla hennes kläder.

Då Johannes fick se henne, blef han så röd i ansigtet, som det rödaste blod, och kunde ej säga ett endaste ord, ty prinsessan såg alldeles ut som den wackra flickan med guldkronan, som han hade sett i drömmen, samma natt som hans fader dog. Han tyckte att hon war så skön, att det war omöjligt att låta bli att hålla af henne. Det war bestämdt ofannt, sade han, att hon kunde wara en elak heras, som lät hänga eller halsbugga folk, som ej kunde gisla hennes gåtor. "Swem som helst bor ju lös att fria till henne, till och med den fattigaste tiggare, jag will verkligen gå upp på slottet, ty jag kan icke afhålla mig derifrån!"

Alllesammans bädo honom låta bli, ty det skulle bestämdt gå med honom som med alla de andra. Reskamraten skrädde honom också derifrån, men Johannes menade att det nog skulle gå bra, bortskade sina skor och kläder, twättade ansigte och händer, samnade sitt wackra gula hår och gick derpå ensam in i staden och upp på slottet.

"Kom in!" sade den gamle kungen, då Johannes knackade på dörren. Johannes läste upp, och den gamle kungen kom emot honom i nattrock och broderade tofflor; guldkronan hade han på hufwudet, spiran i den ena handen och guldbäppet i den andra. "Wänta litet!" sade han och stöppade äpplet under armen, för att kunna räcka Johannes handen. Men då han fick höra, att han war en friare, började han gråta så bittert, att både spiran och äpple föllo på golfwet och att han måste torka sig i ögonen med sin nattrock. Den stackars gamle kungen!

"Låt bli!" sade han, "det går dig lifa illa som de andra. Kom, så skall du få se!" Och derpå förde han Johannes ut i prinsessans trädgård; hwad der såg förfräcktigt ut! Uppe i hwartenda träd hängde

tre, fyra lungaföner, som hade friat till prinsessan, men icke kunnat gissa hennes gåtor. Swar gång det blåste till aldrig så liter, dinglade benranglena, så att de små fåglarne blewo förkräcka och aldrig wägade sig in i trädaården, alla blommor woro uppbounda wid menniskoben, och i blomkruforna stodo dödsfallar och grinade. Hu, det war en rpslig trädgård för en prinsessa.

"Ser du nu sjelf!" sade den gamle kungen, "det skall gå med dig alldeles som det gått alla dina föregångare; lät derföre bli. Du gör mig werkligen olycklig, ty det griper mig så häfrikt."

Johannes lyfte den gamle kungen på handen och sade, att det nog skulle gå bra, ty han höll så mycket utaf den wackra prinsessan.

I detsamma som prinsessan sjelf ridandes med alla sina damer in på borggården. De gingo deridre fram till henne och helsade goddag på henne. Hon war så artig, räckte Johannes handen och han höll nu mycket mera af henne än förut, hon kunde omöjligt wara en elsk her, som folket sade om henne. — De gingo nu upp i salen, och de små pagenne bjödo omkring lyst och pepparndötter, men den gamle kungen war så bedröfwad, att han icke kunde smaka något, och pepparndötterna woro desutom för hårda för honom.

Det blef nu beslutadt, att Johannes skulle komma upp på flottet den följande morgonen, då domarena och hela rådet skulle wara samlade och höra, huru det gick för honom att gissa. Gick det bra, så skulle han komma ännu två gånger till, men det hade ännu aldrig hänt, att någon kunnat gissa rätt den första gången, och så måste de mista lifwet.

Johannes war alldeles icke bekymrad öfwer utgången, utan war så glad och tänkte bara på, den wackra prinsessan, och trodde fullt och fast, att den gode Gudens nog skulle hjulpa honom, men på hwad sätt, det wisthe han slätt icke, ej heller gaf han sig tid att tänka derpå. Han hoppade och dansade utåt landsvägen, då han gick tillbaka till wårds-huset, der reskamraten wäntade på honom.

Johannes kunde aldrig tröterna att berätta, huru wänlig prinsessan hade varit emot honom och huru wacker hon war; han längtade så mycket efter den följande dagen, då han skulle upp på flottet och försöka sin lycka i konsten att gissa.

Men reskamraten runkade på huiwudet och war så bedröfwad. "Jag håller så mycket utaf dig!" sade han, "wi kunde ännu hatwa länge rest tillsammans och nu skall jag redan mista dig! Stackars, läre Johannes! Jag är färdig att gråta, men jag will icke södra din alädje sista aftonen, som wi kanffe så tillbringa tillsammans. Wi wilja muntra of riktigt, wara lustiga; i morgon då du är borta har jag lof att gråta!"

Alla menniskor i staden hade strart fått weta, att en ny friare kommit till prinsessan, och de woro deridre så bedröfwade. Spektakel-huset tillstängdes, alla forggummorna bundo swart krusflor om sina pepparkaksgrisar, ja, kungen och presterna lägo på knå i forkan. Det war en allmän bedröfwelse, ty det kunde ju icke gå Johannes bättre, än det gått alla trärne förut.

Fram på aftonen tillagade reskamraten en stor bål punsch och sade till Johannes, att de nu skulle wara riktigt lustiga och dricka prinsessans skål. Men Johannes hade ej druckit mer än två glas förran han blef så somnig, att han icke längre kunde hålla opp ögonen, utan föll i en djup sömn. Reskamraten lyfte honom helt sakta upp ifrån

stolen och lade honom i fången, och då natten blef mörkare, tog han fram de två stora wingarne, som han huggit utaf swanen, band dem fast wid sina skuldror, och det största riset, som han fått af den gamla benbrutna gumman, stoppade han i fickan, öppnade fönstret och så så in genom staden rakt fram till slottet, der han satte sig i ett hörn straxt under det fönster, som hörde till prinsessans sängkammare.

Det war alldeles tyst i hela staden; nu slog klockan tre qwart på soln, fönstret öppnades och prinsessan såg, i en stor hwit kapp och med långa swarta wingar, fram öfwer staden ut till ett stort berg, men restamraten gjorde sig osynlig, så att hon slätt inte kunde se honom, såg efter och vissade på prinsessan med sitt ris, så att det kom fram blod, der slagen träffade. Hu, huru det gick genom luften!

Blåsten tog i hennes kapp, som utbreddes åt alla sidor alldeles som ett stort segel, och månen sken genom den.

"Hu, hwad det haglar! hwad det haglar!" sade prinsessan wid hwarje slag, som hon fick af riset, men det gjorde henne så godt.

Slutligen kom hon till berget och knackade på. Det lät alldeles som om åskan gån, då berget öppnade sig och prinsessan gick derin; restamraten följde med, ty ingen kunde se honom då han war osynlig. De gingo genom en stor, lång gång, hwars väggar gnistrade på ett förundransvärdt sätt, det kom sig af de öfwer tulende glödande spindelarne, som sprungo upp och ned åt muren, och lyfte som eld. Sedan kommo de i en stor sal, byggd af guld och silfwer, och blommor stora som solrosor, röda och blå, lyfte på väggarne; men ingen kunde plocka dem, ty stjellarne woro otäcka, giftiga ormar, och blommorna woro eld, som lågade ur deras mun. Hela taket war fullsatt med lysmåstar och himmelsblå slädermöj, som flarade med de tunna wingarne så att det såg helt underligt ut. Midt på golfvet stod en thron, uppbyren af fyra hästbenangel, som hade seltog af de röda eldspindelarne, sjelfwa thronen war af mjölkhwit glas, och dynorna att sitta på woro små swarta möj, som beto hwarandra i swansen. Öfwer den war en thronhimmel af rosenröd spindelwår, fullsatt med de wackaste små gröna flugor, som lyfte alldeles som ädla stenar. Midt på thronen satt ett gammalt troll med krona på sitt stygga hufwud och spira i handen. Trollt kyfte prinsessan på pannan, lät henne sitta wid sin sida på den dyrbara thronen, och nu begynte musiken. Stora swarta gråshoppor spelade på mungiga, och ugglan slog sig sjelf på magen, ty hon hade ingen annan trumma. Det war en löslig konsert. Små swarta alfer med löstgubbar på mösjan dansade rundt kring salen. Ingen kunde se restamraten, som hade ställt sig straxt bakom thronen och hörde och såg allting. Hoffolket, som nu också kom in, war så tillgjordt och förnämt, men den, som riktigt kunde se, märkte nog, huru de woro beskaffade. Det war bara quastkåppar med kälhufwuden på, som trollet hade hrat lif uti och påstådt de broderade kläderna. Det kunde också wara detsamma, ty de woro bara ämnade att stata med.

Då dansen fortgick en stund, berättade prinsessan för trollet, att hon fått en ny friare och frågade detsföre, hwad hon skulle spörja honom följande morgon, då han kom upp på slottet.

"Hör!" sade trollet, "nu skall jag säga dig något, du skall raga något, som är mycket lått, så hittar han inte på det! Tänk du på din ena sko, det kan han icke gissa. Låt se'n hugga af honom hufwudet,

men glöm icke då du i morgon natt kommer hit igen, att taga med dig hans ögon, för dem vill jag äta upp!"

Prinsessan neg djupt och sade, att hon icke skulle glömma ögonen. Trollet öppnade nu berget, och prinsessan sög hem igen, men reskamraten följde med och pröglade henne så hårdt med rifer, att hon suckade djupt öfver det starka baglet och skonade sig det fortaste hon kunde att komma in genom fönstret i sin sängkammare igen. Reskamraten deremot sög tillbaka till wårdsbuser, der Johannes ännu låg och sof, löste utaf sina wingar och tröy också i säng, ty ingen kan undra på att han war trött.

Tidigt på morgonen wakenade Johannes; reskamraten slog också upp och berättade, att han drömt en mycket underlig dröm om prinsessan och hennes sko, och bad honom därför ändtligen fråga henne, om hon inte hade tänkt på sin sko! Det war ju det, han hade hört af trollet inne i berget, men han wille icke låta Johannes weta något derom, utan bad honom bara fråga, om hon inte hade tänkt på sin sko.

"Jag kan lifa wäl fråga det ena som det andra", sade Johannes, "änst är det så som du drömt, ty jag tror med fullkomlig tillförsigt, att Gud helt säkert hjälper mig. Men jag wille likwäl taga farwål af dig, ty om jag gissar orätt får jag aldrig se dig mer!"

Derpå kyste de hwarandra och Johannes gick in i staden och upp på slottet. Hela salen war alldeles full med menniskor, domarena sutto i sina länstolar och hade ejderdunsdynor under hufwudet, derföre att de hade så mycket att tänka på. Den gamle kungen stod och torkade sig i ögonen med en hwit näsduk. Nu inträdde prinsessan och war mycket wackrare än i går, och besade så wänligt på allesammans, men åt Johannes gaf hon handen och sade: "God morgon, du."

Nu skulle Johannes till att gissa, hwad hon hade tänkt på. Herre Gud, hwad hon att börja med såg wänligt på honom, men just som hon hörde honom säga ordet sko, blef hon kritthwit i ansigtet och darade i alla lemmar, men det hjälpte inte, ty han hade gissat rätt.

Hej! hwad den gamle kungen blef glad! Han slog i alädjen en kullerbytta så att dammet rykte derwid, och allt folket klappade i händerna till hans och Johannes' ära, som nu hade gissat rätt första gången. Reskamraten blef också glad, då han fick weta, huru bra det gått; men Johannes knäppte ihop sina händer och tackade den gode Guden, om helt säkert wille bistå honom äfwen de beage återstående gångerna. Medan den följande daagen skulle han gissa om igen.

Om aftonen gick det till alldeles som den föregående natten. Då Johannes sof, sög reskamraten efter prinsessan ut till berget och visade henne ännu hårdare än förra gången, ty nu hade han tagit två skor; ingen kunde se honom, men slets såg och hörde han allting. Prinsessan skulle tänka på sin handsk, och det berättade han för Johannes och sade att han drömt det. Johannes gissade äfwen denna gången rätt och der blef en sådan glädje på slottet. Hela hofwet slog nu kullerbytter, alldeles som de hade sett kungen göra första gången; men prinsessan lade sig på soffan och wille alls icke tala. Nu kom det an på om Johannes kunde gissa rätt äfwen tredje gången. Gick det bra, skulle han ju hafwa den wackra prinsessan och äfwa hela konungariket för den gamle kungens döb; gissade han orätt, så skulle han mista sitt lif och trollet skulle äta upp hans wackra blå ögon.

Aftonen förut gick Johannes tidigt i säng, läste sin aftronbön och gick se'n helt lungt; men reskamraten spände sinne wingarne på sin rygg,

band sabeln wid sin sida och tog alla tre risen med sig och stög sålunda utrustad till flottet.

Det war en alldeles kosmdröj natt, det war en storm, så att takfjerrarne stödo af husen och träden i trädgården der benranqen hängde wadjade lifsom was, för blåsten; der blirrade hwartenda ögonblict och åssan dundrade, alldeles som om det warit en enda strål som warade hela natten. Nu öppnades fönstret och prinsessan stög ut; hon wad så blef som döden, men log åt det sula wädret och tyckte att det icke åsskade starkt nog, hennes hwita kappu hwirrade omkring i luften som ett stort skeppssegel, men reskamraten wiskade henne så hårdt med sina tre ris, att blodet droppade ned på jorden och hon slutligen med möda orkade stöaa långare. Slutligen kom hon fram till berget.

"Der haglar och stormar", sade hon, "aldrig har jag warit ute i ett sådant wäder förr."

"Man kan också få för mycket af det goda", sade trollet. Nu berättade prinsessan, att Johannes gifst sig rätt äfwen den andra gången; gjorde han nu detsamma i morgon, så hade han wunnit och hon skulle aldrig mer kunna göra sådana trollkonster, som förut; hon war så bedröfwad deröfwer.

"Han skall inte kunna gifsa rätt", sade trollet, "jag skall nog hitta på något, som han aldrig tänkt på, eller också är han en förr trollet karl än jag sjelf. Men nu wilja wi wara glada och lustiga!" Derpå tog trollet prinsessan i handen och swängde om med henne och alla alferna och lystrubbarne som woro i rummet dansade med, de röde spindlarne sprungo lika så lustigt upp och ned för wäggen, det såg ut som om eldblommorna anisärat. Ugalan slog på trumma, syrfornet pepo, och de swarta gråshopporna spelte på mungiga. Det war en lustig bal, må ni tro!

Då de nu hade dansat länge nog, måste prinsessan stöga hem, ty eljest kunde man ha saknat henne på flottet; trollet sade, att det skulle följa med, så kunde de ännu ha sällskap en stund till.

De stögo derpå åstad i det onda wädret och reskamraten stek ut sina tre ris på deras wärgatastör; aldrig hade trollet warit ute i en sådant hagelstorm. Utanförr flottet tog trollet farwål af prinsessan och hwirskade med detsamma till henne: "tänk på mitt hufwud"; men reskamraten hörde hwad han hwiskade, och just som prinsessan smög sig genom fönstret i sin sångkammare och trollet wille wända om igen grey han det i det långa, swarta håret och högg med sabeln det rödliga hufwudet ifrån skuldrorna, så att icke enaång trollet sjelf hann se hur det gick till. Kroppen kostade han ut i skon till fiffarne, men hufwudet stölide han bara i wattenet, knöt se'n in det i sin silkesnäsduk och tog det så hem med sig till wårds huset, och derpå lade han sig att sofwa på saken.

Följande morgon gaf han Johannes silkesnäsduken, men sade att han icke skulle öppna den förr än prinsessan frågat honom, hwad det war hon tänkte på.

Der woro så många menniskor i den stora salen på flottet, att de stodo ofwanpå hwarandra, alldeles som rådifor, som äro bundne i knippor. Rådsherrarne sutto i sina stolar med de mjuka dynorna under sina hufwuden, och den gamte kungen hade nya kläder på sig, ardfronan och spiran woro så blanka, att man kunde speala sig i dem; men prinsessan war mycket blef och hade en kolswart klädning, alldeles som om hon skulle gått på begrafsning.

"Hvad har jeg tænkt på?" sagde hun til Johannes, og strax opdagede han sin silkesnæsdug og blev selv så forskrækket, da han så det rystelige trolldomsbudet; alle menniskor ryste, så forskrækkeligt såg det ud;

men prinsessan satt som en stenbild och kunde icke säga ett enda ord. Slutligen reste hon sig upp och gaf Johannes handen, ty han hade ju gissat rätt. Hon såg hwarken på den ena eller den andra, utan suckade så djupt: "nu är du min herre! I afton skola wi hålla bröllop!"

"Det tycker jag om," sade den gamle kungen, "så skall det gå till!" Alla menniskor ropade hurra, waktparaden gjorde musik på qatorna, klockorna ringde och månglerstegummorna borttogo det swarta floret

från deras pepparfafsgrisar, ty nu war det glädje ända upp i taket. Tre stora sletta orar, islida med ankor och höns, bleswo satte midt på torget, och hwem som wille fick skära sig ett stycke. Wattenkonsterna sprutade det dyraste win, och köpte man en tvåstyfwers-kringla hos bagaren, så fick man sex stora bullar på köpet och det war ända bullar med rusfin i.

Om aftonen war hela staden illuminerad och soldaterna stodo med kanoner och gossarne med smållare, och det äts och dracks, klingad:s och sprangs uppe på slottet, och alla de förnäma herrarne och de wackra fröknarne dansade med hwarandra; man kunde på långt håll höra, huru de sjöngo:

Här finns så många wackra flickor,
Som will' ha sig en swängom,
De begära tambourmarschen,
Wackra flicka, wänd dig om,
Dansom och stampom,
Eå Kofulorna gå sönder.

Men prinsessan war ju förberad ännu och höll icke alls af Johannes; det märkte reskamraten och gaf dertföre Johannes tre sjädrar af swanwinaarne och en liten flaskka med några droppar uti, sade honom att han skulle låra sätta ett stort far wid brudsängen, fullt med watten, och när prinsessan wille stiga upp i sängen, skulle han ge henne en liten stöt så att hon föll i wattnet och der skulle han doppa ner henne tre gånger, sedan han först lastat sjädrarne och dropparne deruti; på det sättet skulle hon bli fri från förtrollningen och komma att hålla så mycket af honom.

Johannes gjorde allt, som reskamraten hade rådt honom till; prinsessan skrek så jämmerligt, då han doppade henne i wattnet, och sprattlade under hans händer som en stor, kolswart swana med gnistrande ögon; då hon andra gången kom upp ur wattnet, war swanan alldeles hwit på en enda swart ring när, som hon hade om halsen. Johannes gjorde en from bön till vår Herre och lät wattnet för tredje gången följa öfwer fågeln, och i samma ögonblick förwandlades den till den wackerste prinsessa. Hon war ännu skönare än förut och tackade honom med tårar i de wackra ögonen för det att han brutit hennes förtrollning.

Följande morgon kom den gamle kungen med hela sin hoffstat och det war ett gratulerande ända till långt fram på dagen; allra sist kom reskamraten, som hade sin löpp i handen och renseln på ryggen. Johannes löste honom så många gånger, bad honom att icke resa bort, utan bo hos sig, ty han war ju orsaken till hela hans lycka. Men reskamraten nickade på hufwudet och sade så mildt och wänligt: "nu är min tid ute. Jag har bara welat betala min skuld. Kommer du ihåg den döda mannen, som de elaka menniskerna wille störa i sin fista. Du gaf allt hwad du egde, på det att den döde skulle ha ro i sin graf. Den döde är jag!"

I detsamma war han förswunnen. —

Bröllopet warade en hel månad. Johannes och prinsessan höllo så mycket af hwarandra, och den gamle kungen lefde länge förnöjd och glad och lät de små barnbarnen rida ranta på sitt knå och leka med sin spira: men Johannes blef tung öfwer hela riket.

